

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2014

ББК 81
А - 43
УДК: 8

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць.
Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2014. — 88 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Архангельська Алла Мстиславівна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету);

Оляндер Луїза Костянтинівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Гороть Євгенія Іванівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Стеріополо Олена Іванівна – доктор філологічних наук, професор, (Київський національний лінгвістичний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Зимомря Микола Іванович – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький педагогічний університет ім. Івана Франка);

Сербіна Тетяна Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 26.09.2014 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2014

Друга нічна прогулянка дзвонаря", 1609) стали своєрідною "лебединою піснею" конні-кетчерівської памфлетистики, запозичує з популярних книг попередників не тільки структуру, мотиви, мовні кліше, а й навіть цілі текстові фрагменти.

Більшість із пізньоренесансних шахрайських памфлетів були позбавлені будь-якого новаторського компоненту і являли собою банальне переписування чи переструктурування відомих взірців. Це спричинило поступове згасання читацького інтересу до такого різновиду літературної продукції. Сам конні-кетчерівський памфлет із часом перетворився на своєрідний анахронізм, і в період занепаду втратив риси яскравої самобутності, поволі розчиняючись у соціально-побутовій памфлетистиці, з лона якої він свого часу вийшов. Зразками таких памфлетів можна вважати "Захист конні-кетчерства" (1592) анонімного автора, який приховувався під псевдонімом Катберт-конні-кетчер, а також "Привид Гріна полює на конні-кетчерів" (1602) С.Роуллендза. У цих творах власне кримінальний елемент відходить на задній план, а чільне місце посідає компонент авантюрний: головними героями тут є не злодійські таланти чи неперевершені пройдисвіти, а шахраюваті представники середнього стану.

Конні-кетчерівський памфлет став одним із генетичних джерел англійського шахрайського роману ("Нещасливий мандрівник", 1594, Т.Неша, "Нещастя Мавілії", 1599, Н.Бретона). Водночас, органічно взаємодіючи з поезикою пікарески, він підживлював і національний кримінальний роман: "Шахрай" (1622) Дж.Мабба, "Англійський крадій" Р.Геда та Ф.Кіркмена, "Нещасливий городянин" (1673) Ф.Кіркмена, "Життя та смерть містера Бедмена" (1680) Дж.Беньяна, "Моль Флендерс" (1722) та "Роксана" (1724) Д.Дефо.

На перехресті шахрайської прози та драматичної традиції виникли цікаві естетичні феномени, як-от: п'єси "Настанови молодим леді, які викладені поруч із веселими витівками Кишенькової Злодійки Мол" (1618) Н.Філда й "Опера жебрака" (1728) Дж.Гея.

Від конні-кетчерівських памфлетів, автори яких часто вкрапляли у текст своїх творів власне ліричний компонент, бере начало і традиція шахрайської лірики. Досить популярними були й окремі видання шахрайської лексикки, правзірцем яких можна вважати словник Гармена.

Кримінальний памфлет, який тривалий час знаходився в епіцентрі уваги демократичної читацької аудиторії, мав доволі багаті потенції розвитку, що визначило його вагому історико-літературну роль. Окремі компоненти його поезики активно інтегрувалися до художнього простору інших жанрових моделей, і думається, що без естетичного досвіду конні-кетчерівської памфлетистики розквіт англійського шахрайського роману XVII-XVIII ст. навряд чи був би таким стрімким та вражаючим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сидоренко О.В. Малі комічні форми в західноєвропейських літературах високого Середньовіччя і Ренесансу: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01.05 — Літературна компаративістика/ О.В. Сидоренко - Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. - К., 2006.-21с.
2. Склярєва Е.М. Ренессансно-маньєристические тенденции в истолковании темы Судьбы и Времени в романе Р.Грина «Пандосто» /Е.М.Склярєва// Зарубежный роман в системе литературного направления- Днепропетровск, 1989. - С.25-30.
3. Затонский Д.В. Искусство романа и XX век/ Дмитрий Затонский. – М.: Худ. литература, 1983.-388с.
4. Ігнатенко М.А. Генезис сучасного художнього мислення/М.А. Ігнатенко.- К.: Наукова думка, 1986.-344с.
5. Дейк Ван Т. Язык. Познание. Коммуникация /Тойн Ван Дейк; [пер. с англ.В.В. Петров] - М.: Прогресс, 1989.- 312 с..

Резюме. Стаття посвящена завершающей фазе еволюции конни-кетчеровского памфлета как генетического источника воровского романа.

Ключевые слова: памфлет, эволюция, воровской роман, авантюра, стереотип.

The summary. The article is devoted to the final stage of coney-catcher pamphlet as a genetic source of thief novel.

Key words: pamphlet, evolution, thief novel, adventure, stereotype.

Одержано редакцією 13.04.2014 р.

УДК:81'25

Н. ШКОДА, Л.В.МОРОЗ

СЮЖЕТНО-КОМПОЗИЦІЙНІ НОВАЦІЇ – ПРОВІДНИЙ ЧИННИК ЖАНРОВОГО РОЗВИТКУ ХУДОЖНІХ ЖИТТЄПИСІВ

Резюме. У статті проаналізовані композиційні прийоми щодо побудови художніх біографії та сюжетно-композиційні новації як первинний чинник жанрового розвитку художніх життєписів. Підкреслюється існування певних специфічних особливостей сюжетно-композиційної структури біографічних творів.

Ключові слова: зображення, сюжетно-композиційна структура, біографічний життєпис, біографія.

Постановка проблеми. Побудова художніх біографій відзначається розмаїттям композиційних прийомів й оригінальністю авторських знахідок у розвитку сюжету. Щодо цього сучасні художні життєписи анітрохи не відрізняються від інших різновидів красномовного письменства з їх постійним пошуком нових форм і засобів зображення. Враховуючи особливу значимість сюжетно-композиційних новацій для збагачення генетики біографічних полотен, ми вирішили дослідити характерні напрями таких пошуків з урахуванням їхньої продуктивності. Разом з тим існують цілком певні специфічні особливості сюжетно-композиційної структури біографічних творів, що випливають із зображення подій, як елементів окремого, біографічного часу. Зміст поняття такого часу детально опрацьовано у дослідженнях М. Бахтіна та його послідовників. Як відомо, провідним у системі розмежування часів, за М. Бахтіном, є поняття хронотопа – "... сутнісного взаємозв'язку часових і просторових відносин, художньо засвоєних у літературі". Учений вважав, що поняття хронотопа найдоцільніше застосовувати для встановлення особливостей розвитку дії у певному художньому творі: "У літературно-художньому хронотопі має місце злиття просторових і часових ознак в осмисленому й конкретному цілому. Час тут згущується, ущільнюється, стає художньо-наочним, а простір інтенсифікується, втягується до руху часу, сюжету, історії. Ознаки часу розкриваються в просторі, і простір осмислюється та вимірюється часом. Таким перетинанням рядів і злиттям ознак характеризується художній хронотоп". Залежно від родо-жанрової специфіки та суспільно-історичного контексту, у якому його створено, той чи інший літературний твір відзначається цілком конкретним набором хронотопів, які лежать в основі побудови сюжету. Їхнє поєднання дало змогу М. Бахтіну визначити різні види художнього часу: фольклорний, авантюристичний, кризовий, есхатологічний, карнавальний, циклічний тощо. У романізованих біографіях слід вести мову щонайперше про біографічний час. Зрозуміло, що об'єктивні часові відносини в художніх життєписах, особливо у повісті та романі, набагато складніші, вони містять елементи історичного, соціального, навіть авантюристичного та інших часів. Проте темп розвитку сюжету визначає біографічний час, побудований на основі відповідних хронотопів. На наш погляд проблема адекватного змалювання плину часу ніде не стоїть так гостро, як у біографічних жанрах. Дуже важливо, щоб усі складові дії: дати, характеристики, ландшафти, творчість героя тощо природно увійшли до плину часу, не створюючи відчуття штучної змонтованості сюжету. Герой пройшов життєвий шлях, а читач з допомогою біографа пізніше долає його заново, він вживається в існування героя. У сучасних художніх життєписах герой повинен прожити (у відповідному часовому співвідношенні) стільки, скільки він прожив колись насправді. При цьому виявляється тісний безпосередній зв'язок між біографічним часом і простором, тобто вимальовуються певні хронотопи. Очевидно, що у біографіях провідну роль відіграє час. Саме він визначає темп розповіді, який у свою чергу залежить від швидкості «подолання простору» головним героєм. Його тривале перебування у якомусь одному місці сповільнює плин часу, що позначається на розвитку сюжету. Наприклад, у діалогі В. Шевчука «Син волі» перебування Тараса Шевченка у казематі Петропавлівської фортеці змалювано у формі застиглих у своєму розвитку епізодів, коли й втрачається саме почуття часу: « У камеру його ввели, як у могилу. Морок був тут густий, застояний. Вікно і навіть ґрати на тлі його зливалися в суцільну темну пляму... Не чув, коли пішов конвой, коли замкнули двері, - йому щоразу серце проймалося тихим болом, і як приліг на ліжко. Лежав, дивився в темноту і намагався визначити, чим повернулася до нього доля – спиною чи осяйним своїм лицем ». Обмаль активної діяльності героя на протязі довгого часу, що визначає зміст хронотопа перебування в ув'язненні, змушують письменника деталізувати розповідь, зупинятися на найменших подробицях існування персонажа, а також розбавляти одноманітність в'язничного буття вигаданими епізодами у стосунках Шевченка з тюремними наглядачами. Такі сцени, гармонійно вмонтовані в основний сюжетний розвиток, заповнюють прогалини у біографічному часі, роблять його реальнішим. Важливу роль у відтворенні біографічного часу відіграє вміння автора використовувати слово як засіб зображення. У художніх життєписах мистецтво слова спрямовується на реконструкцію найменших проміжків біографічного часу; абзаци, розділи і частини також містять певну «кількість» книжкового часу – книжковий «день», «рік», «десятиріччя». Зрозуміло, що вони не співпадають з описаними в творі днями й роками життя героя, - мова йде про ілюзорне, умовне сприйняття читачем швидкості протікання реального часу. У цьому сенсі можна стверджувати, що в новітніх художніх біографіях слово має, крім інформаційного та емоційного, ще й часове навантаження. Останнє передається не лише змістом, а й зовнішньою формою слова. Проте найважливішу роль у розв'язанні проблеми відтворення реального часу відіграє композиція, з допомогою якої реалізується відповідна сюжетна лінія. Вдала побудова біографічного сюжету високо цінувалася ще в античній літературі, хоча в ті часи просто не існувало значних за обсягом і складних за композицією біографічних творів. Безумовно, що античні форми життєписів мали величезний вплив не тільки на розвиток європейської біографії, але й на становлення та удосконалення усієї європейської художньої прози. Справа в тому, що в основі давніх, античних форм лежить інший, порівняно з ще більш раннім авантюристичним, тип біографічного часу, а також певний, специфічно витворений образ людини, що долає свій, визначений долею (фатумом) життєвий шлях.

Біографічний образ людини у ті часи був цілісним і відкритим назовні. Не могло бути й мови про зображення якогось паралельного, духовного світу героя, його внутрішніх переживань, приватного життя. Характер персонажа виступав у статичній формі, без жодних ознак еволюції, і виявлявся через активну діяльність. Для давнього грека ця діяльність, як зауважив М. Бахтін, фокусується в цілком конкретному хронотопі – на горі, міському майдані, на якій відбувалися усі більш-менш значущі громадські події. Давньоримська біографічна проза складається в іншому реальному часопросторі, який, тим не менше, також

несе пряме суспільне навантаження, - це рід, сім'я: «... на цьому сімейно-родовому ґрунті автобіографічні свідомість... зберігає глибоко публічний характер». У римських життєписах сім'я виступає як основа державного устрою, усе приватне життя героя так чи інакше спрямоване на принесення користі державі, на зміцнення і захист республіки, а пізніше Римської імперії.

Зрозуміло, що наявність єдиного визначального хронотопа в біографіях античної епохи прямо сприяло створенню цілісного, не переобтяженого внутрішніми суперечностями образу героя. Але вже наступна епоха, період еллінізму залишив нам зразки життєписів, у яких неухильно зростає увага до внутрішнього світу героя, складнощів його характеру: «... саме греки, за загальним визнанням, визволили особистість з маси і дали їй дійсне усвідомлення себе самої та своїх безмежних можливостей». В уславлених «Порівняльних життєписах» Плутарха біографічний час вже має специфічні, перехідні властивості. Це час розкриття особистості героя, що втратив зовнішню цілісність характеру; разом з тим у творі Плутарха неможливо виділити хронотопи, які визначають становлення і зростання людської особистості. Характер героя хоч і втратив значною мірою свою однозначність, усе ж таки розглядається як статичне явище, без будь-яких певних ознак еволюції: «...для греків ідеальною людиною була зріла людина». Через те сюжетна лінія відтворює діяльність повністю сформованої особистості, якій не притаманні внутрішні сумніви під час виконання покладених на неї соціумом обов'язків. Крім того, біографії Плутарха мають ще одну неповторну особливість композиції. Автор назвав свої життєписи «паралельними» (тобто порівняльними), тому що вони подані, як правило, попарно: кожна пара складається з двох біографій: одна – знаменитого грека, друга – знаменитого римлянина (до нашого часу збереглось п'ятдесят біографій, з ним двадцять три парні і чотири одиничні життєписи). Історичні постаті підібрані Плутархом так, що їхнє зіставлення базується на одному певному критерії: слави, зокрема полководницької і державної (Олександр Македонський і Гай Юлій Цезар), політичної та ораторської (Демосфен і Ціцерон), великого багатства (Нікій і Красс), соціальних реформ (Агід і Клеомен, Тиберій і Гай Гракхи), створення законів (Лікурґ і Нума Помпілій). Хронотопи, які становлять основу таких порівняльних розповідей, як правило, також збігаються: для біографій полководців це, у першу чергу, хронотопи битв, завдяки яким вони залишилися в історії, для розповідей про Демосфена та Ціцерона визначальним є хронотоп того ж таки майдану (агори у греків і форуму у римлян), народних зборів, де герої розповіді виступають з промовами. Цей же хронотоп майдану лежить в основі порівняльних біографій спартанських царів Агіда і Клеомена, з одного боку, та римських консулів, братів Тиберія і Гая Гракхів, з іншого: там згадані державні діячі розробляли й оприлюднювали свої рішення про глибокі соціальні реформи, зокрема земельну.

Ще однією композиційною особливістю Плутархових біографій є те, що вони дуже часто об'єднані спільною післямовою – підсумковим порівнянням спільних і відмінних рис, де присутня авторська оцінка діяльності відповідних персонажів. Крім того, багатьом біографічним парам розповідей передуює ще й спільний вступ (наприклад, до життєписів Олександра Македонського і Юлія Цезаря, Демосфена та Ціцерона). Інакше кажучи, композиційна структура згаданих творів має свою специфічну архітектоніку, притаманну літературі саме елліністичного періоду культурного розвитку середземноморської цивілізації. Разом з тим іноді відчувається деяка штучність у зіставленні біографій виданих людей (наприклад, Перикла і Фабія Максима, Агесилая і Помпея), хоча, можливо, нам просто невідомі якісь поважніші причини таких порівнянь.

Виходячи з переконання, що метою його творів є не опис подій, а змалювання характерів, які виявляються не лише у вагомій суспільній діяльності або подвигах, а й у певних вчинках, влучних висловах, а також у сімейному житті, Плутарх наводить різноманітні анекдоти (в античному розумінні цього слова), значну увагу приділяє притаманному життю своїх героїв, їхній зовнішності та характерним жестам. Зокрема, для розуміння особистості Олександра Македонського важливою є його розмова з філософом Діогеном: «Відійди трохи вбік, не затуляй мені сонця». Ця відповідь, кажуть, справила на Олександра глибоке враження. Він був подивований гордістю й величчю духу цього чоловіка, який його так злегковажив. Відходячи, Олександр сказав своїм супутникам, що сміялися і глузували з філософа «Якби я не був Олександром, я хотів би бути Діогеном».

Як видно з наведеного уривка, розповідь у життєписах Плутарха ведеться невимушено, що відповідає античній традиції. Завдяки майстерній побудові сюжету, точному й іноді парадоксальному підбору фактів автор уміє зацікавити сучасного читача і змістом життєписів, і колоритним зображенням зовнішності знаменитих греків та римлян, і виразною зміною тону своєї розповіді у кульмінаційних моментах – від спокійно – неквапливого до схвильованого – драматичного. На наш погляд, у «Порівняльних життєписах» Плутарха, які є вершиною розвитку античної біографії, стихійна сила авторського таланту значно розширила межі зображення людської долі, урізноманітнила засоби і форми побудови розповіді, тим самим накресливши напрям дальшого розвитку біографічної прози.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики: Исследования разных лет. – М.: Худож. лит., 1975.-320с.
2. Плутарх. Порівняльні життєписи: Пер. З давньогрецької. – К.: Дніпро, 1991.-346с.
3. Шевчук Василь. Син волі: Роман у двох книгах. – К.: Дніпро, 1989.-290с.
4. Garraty John A. The Nature of Biography. – N. Y.: Alfred A. Knopf, 1997.-298p.

Резюме. В статтє дан анализ композиционнѣм приѣмам относительно построения художественных биографий и сюжетно-композиционнѣм новациям как первопричина жанрового развития художественных

жизнеописаний. Подчеркивается существование определенных специфических особенностей сюжетно-композиционной структуры биографических произведений.

Ключевые слова: изображение, сюжетно-композиционная структура, биографическое жизнеописание, биография.

The summary. The article analyzes composite techniques of artistic biographies composition and considers composite innovations as the source of the genre development in artistic biographies. It underlines the existence of some definite specific features in the composite structure of biographical works.

Key words: depiction, composite structure of a plot, biographical life story, biography.

Одержано редакцією 6.09.2014 р.

УДК:82-94(092)

Н.І. НОВОСАД, Л.В. МОРОЗ

ХУДОЖНЯ БІОГРАФІЯ ЯК РІЗНОВИД РЕНЕСАНСНОЇ «ЛІТЕРАТУРИ ФАКТУ»

Резюме. В статті охарактеризовано художню біографію як різновид ренесансної «літератури факту». Розглянуті питання вказують на інтенсивне поширення гуманістичної ідеології.

Ключові слова: біографія, жанр, літературознавство, життя, англійський ренесанс.

Постановка проблеми. Народження жанру біографії в Англії хронологічно збігається з ранньою фазою становлення тут ренесансного типу культури. Інтенсивне поширення гуманістичної ідеології сприяло поштовху до життєвого шляху особистості, до індивідуальної долі, вчинків, внутрішнього світу окремої людини. Реформаційний рух, розгортання якого на теренах Британії бракувало поступальності й чіткої послідовності, спонукав кожного англіця – від церковного ієрарха до пересічного мирянина – постійно замислюватись над сутністю доктринальних питань християнського віровчення. Аналізувати власні погляди і діяння крізь призму саме того шляху Спасіння, який був обраний ним особисто. Отже, потреба в духовному самоспогляданні, внутрішньому самозаглибленні і рефлексії була не тільки однією з прикмет психологічної атмосфери XVI століття, а й одним із тих гносеологічних чинників, що зумовлювали прагнення окремих яскравих індивідуумів зафіксувати власний або чужий життєвий досвід на сторінках літературних творів і бажання широкого читацького загалу ознайомитися з ним.

Щоправда, в Англії тюдорівської доби біографістика була представлена доволі скромно – кількома творами житійно-агіографічної орієнтації та незначною кількістю життєписів світського характеру. Можливо саме з цієї причини вітчизняна літературознавча наука до цього часу ще не приділила належної уваги комплексному вивченню ранньої фази формування англійської біографічної традиції (дослідників цікавили, як правило, більш пізні етапи історичного розвитку жанру), хоча в цілому в сфері вивчення загальних проблем біографістики на сьогоднішній день накопичено чималий теоретичний досвід [5]. Завдяки зусиллям фахівців з теорії літератури (І.Ходорківського, О.Зарицького, О.Дацюка та ін.) було уточнено саме поняття «художня біографія», запропоновано декілька цікавих родо-жанрових класифікацій біографістики, виявлено ряд диференційних ознак, що відрізняють біографічні полотна від інших жанрових моделей «літератури факту»[4, 2, 1].

Зазначимо також, що і в зарубіжному літературознавстві, яке має очевидні досягнення у вивченні британської біографічної традиції в цілому (Д.Стауффер, Дж.Веббер, П.Ділені, Дж.Андерсон), ренесансні зразки жанру залишаються на периферії дослідницької уваги[6]. Виняток становить хіба що шедевр ренесансної мартирології «Діяння та пам'ятки недавніх і небезпечних часів» (1563) Джона Фокса. .

Вивчення поетики репрезентативних зразків світської та релігійної біографістики другої половини XVI – початку XVII століття, як думається, має певний історико-літературний сенс (у науковий обіг вводяться маловідомі імена ренесансних англійських авторів, чий тексти, в свою чергу, включаються до відповідного жанрового реєстру) та теоретичну значимість (закладаються підвалини для подальшого концептуального осмислення динаміки розвитку історизму й психологізму в художньому мисленні Ренесансу).

Однак, перш ніж перейти до конкретного літературознавчого аналізу, необхідно окреслити коло досліджуваних об'єктів - тобто тих творів, які можуть бути віднесені до літературної біографії. Річ у тім, що на ранніх фазах генезису будь-якого жанру, коли ще не вироблені чіткі канони. Стійкі композиційно-стильові стереотипи, не закріплені провідні естетичні принципи структурування художнього простору, надзвичайно складно остаточно визначитися з правомірністю включення тієї чи іншої пам'ятки до певної жанрової системи. Біографічний жанр у цьому сенсі не є чимось винятковим: продовжуючи античну традицію («Порівняльні життєписи» Плутарха, «Життя Агріколи» Таціта, «Життєпис дванадцяти цезарів» Светонія) та водночас органічно засвоюючи художній досвід християнської агіографії (мартирологів, житій, покаєнних книг тощо) і здобутки середньовічної й ренесансної історіографії (хроні, літописів, анналів). Він переживав за часів Ренесансу своєрідне «друге народження».

Саме Відродження з притаманним йому апологетикою індивідуалізму та усвідомленим культивуванням особистої ініціативи стало материнським лоном для літературної біографії, героєм якої зазвичай була

ЗМІСТ

<i>Скібчик А.В., Мороз Л.В.</i> Оригінал як дискурс: стратегії і тактики співрозмовників	3
<i>Ковалюк В.В.</i> Структурно-семантичні особливості неологізмів англо-американського походження в сучасній українській мові	4
<i>Опанасюк І.О., Мороз Л.В.</i> Слова в часі (неологізми, архаїзми та історизми): особливості їх перекладу	7
<i>Пашко І.О., Мороз Л.В.</i> Жанрово-стилістична домінанта в перекладі	10
<i>Вакулинська Л.М.</i> Повтор як комунікативний мовний засіб у німецькомовних біблійних текстах	12
<i>Останчук М.В., Дуброва А.С.</i> Життєвий, творчий шлях та науково-педагогічна діяльність К. Е.Цюлковського	14
<i>Крук М., Мороз Л.В.</i> Рівні та одиниці перекладу	18
<i>Пашкевич М., Мороз Л.В.</i> Синтаксичний рівень і його одиниця: речення/висловлювання та їх дифініції для перекладознавства	21
<i>Король О.Ю., Мороз Л.В.</i> Значення поняття стилю для перекладацької інтерпретації	24
<i>Хомицька Р.В.</i> Семантичний аналіз прислів'їв та приказок	26
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Лінгвостилістичні особливості тексту як продукту мовлення	29
<i>Краля І.В., Мороз Л.В.</i> Час і простір у художньому творі як видова ознака мемуарної літератури	32
<i>Калініченко М. Н.</i> Готорні і «друге велике пробудження»	34
<i>Мороз Л.В.</i> Завершальна фаза еволюції конні-кетчерівського памфлету	38
<i>Шкода Н., Мороз Л.В.</i> Сюжетно-композиційні новації – провідний чинник жанрового розвитку художніх життєписів	39
<i>Новосад Н.І., Мороз Л.В.</i> Художня біографія як різновид ренесансної «літератури факту»	42
<i>Мороз Л.М.</i> Новелістична традиція на теренах англійського Ренесансу	44
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Особливості розуміння поетичних творів Філіпа Морена Френо	49
<i>Кисляк О.В., Кравець Д.В.</i> Неочікуваний і зовсім несподіваний Ремарк	53
<i>Дуброва А.С., Трофімчук В.М.</i> Система і характер вправ професійно орієнтованого курсу для інтенсивного навчання читання	56
<i>Баталія Л.О.</i> Педагогічні та теоретичні засади розвитку альтернативних шкіл в країнах західнослов'янського світу	59
<i>Кушнір Н.В.</i> Застосування комп'ютера на заняттях з іноземної мови	62
<i>Черуха Н.В., Черуха В.В.</i> Тенденції розвитку методики викладання іноземних мов в Україні та за кордоном	64
<i>Бойко Н.Г.</i> Краєзнавчий матеріал як фактор забезпечення соціокультурної компетенції	67
<i>Данілова Н.Р.</i> Застосування комп'ютерних технологій для навчання студентів-економістів іноземній мові	69
<i>Безкоровайна О.В.</i> Культура особистісного самоствердження студента-філолога – актуальна соціально-педагогічна проблема	71
<i>Кочубей О.С.</i> Запровадження компетентнісного підходу у підготовці фахівців з вищою освітою	74
<i>Давнюк С.В., Козицька О.А.</i> Проблеми формування мовної культури студентів	78
<i>Олесюк Л.В.</i> Звуконаслідувальна лексика в сучасній англійській мові	80
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Social intellect of the person in the space of his/her complex of interpretations	82
<i>Відомості про авторів</i>	86
<i>Зміст</i>	87

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В.

Підписано до друку 26.09.2014 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

**А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання
гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ,
2014. — 88 с.**

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243

ББК 81.2